

No et moi Docentenhandleiding

Regie: Zabou Breitman
Jaar: 2010
Duur: 98 minuten
website: <http://diaphana.fr/film/no-et-moi>

12

Inhoud

1. Inleiding, leerdoelen lesinstructie en filmbeschrijving
2. Antwoordmodel
3. Bronnen en relevante links

Inleiding en leerdoelen

Hierbij ontvangt u de lesbrief bij de film *No et moi*. Deze lesbrief bestaat uit drie delen: een opdrachtenblad en een bronnenblad voor uw leerlingen en een handleiding voor u. In deze docentenhandleiding vindt u de specifieke leerdoelen van het lesmateriaal en een korte instructie, de antwoorden bij de opdrachten en relevante bronnen en links.

Deze lesbrief is te gebruiken binnen de curricula van maatschappijvakken, zoals maatschappijleer, geschiedenis en aardrijkskunde, en talen zoals Nederlands en Frans. Het lesmateriaal is geschikt voor leerlingen van de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Movies that Matter is een initiatief van Amnesty International en wil de ogen openen voor mensenrechten en de eventuele schendingen daarvan. Hierbij wordt film ingezet voor het aanwakkeren van dialoog en discussie, het beïnvloeden van de publieke opinie en activering van de inzet voor mensenrechten. Het educatieve materiaal dat hierbij hoort daagt uit, inspireert en geeft verdieping in specifieke situaties en gebeurtenissen in het heden en verleden.

De lesbrief *No et moi* heeft als doel leerlingen kennis te laten maken met mensenrechten. Hoewel leerlingen het concept mensenrechten wellicht eerder associëren met landen 'ver weg', geeft *No et moi* juist een beeld van een situatie dichterbij huis. Leerlingen ontwikkelen het besef dat ook in welvarende landen als Frankrijk – of Nederland – de verschillen tussen arm en rijk groot kunnen zijn. Ze kunnen met elkaar in gesprek gaan over wat het betekent om op straat te leven en in hoeverre je als dakloze deel uitmaakt van de samenleving in termen van rechten en plichten.

Concrete leerdoelen

1. De leerling weet hoe het leven voor een dakloze eruit kan zien.
2. De leerling kan bedenken hoe de politiek en hij/zij zelf een dakloze zouden kunnen helpen.
3. De leerling reflecteert op zijn/haar eigen houding tegenover dit sociale probleem.
4. De leerling begrijpt de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en kan deze toepassen op de sociaaleconomische situatie van daklozen.

Lesinstructie

Voordat de klas de film bekijkt, zal de achtergrondinformatie van de lesbrief context bieden. Ter voorbereiding is het mogelijk om de leerlingen te laten onderzoeken hoe Frankrijk er economisch, sociaal en politiek uitziet. Vervolgens zullen de leerlingen gezamenlijk de film bekijken, mogelijk in twee delen. Daarna kunnen de leerlingen starten met het Opgavenblad. Dat bestaat uit opdrachten voorafgaand aan de film, opdrachten tijdens de film (kijkopdrachten) en opdrachten na afloop van de film (verwerkingsopdrachten + verdiepingsopdrachten).

De opdrachten voorafgaand aan de film zijn bedoeld om voorkennis te activeren bij leerlingen over identiteit, vooroordelen, beeldvorming en discriminatie. U kunt er voor kiezen om deze opdracht klassikaal, individueel of in groepsverband te doen.

Na afloop van de film is het de bedoeling dat de leerling een goed beeld heeft van de achtergrond van het verhaal, waardoor de discussie kan starten. De leerlingen kunnen individueel of in groepsverband aan de slag met de opdrachten. De verwerkingsopdrachten 3 tot en met 7 zijn vooral filminhoudelijk gericht. Verwerkingsopdracht 8 betreft filmeducatie en opdracht 9 biedt stof voor debat en discussie. De opdrachten 10 tot en met 13 zijn verdiepingsopdrachten. Opdracht 14 betreft mensenrechteneducatie.

Filmbeschrijving

.....

No et Moi vertelt het verhaal van de bijzondere vriendschap van de dertienjarige hoogbegaafde Lou en het dakloze meisje No. Lou woont met haar ouders in Parijs maar voelt zich op school en thuis vaak onbegrepen. Haar ouders zijn sinds de dood van haar zusje ongelukkig en op school is ze twee jaar jonger dan haar klasgenootjes.

Lou observeert graag mensen op het treinstation Gare d'Austerlitz. Hier ontmoet ze op een dag Nora (No). No is een SDF., *Sans Domicile Fixe* (= *zonder vast adres*), een mooi woord voor een dakloze. Wanneer Lou een spreekbeurt moet houden op school, besluit ze dat over daklozen te doen en vraagt ze No om een interview. In ruil voor een drankje in een warm café stemt de hyperactieve en soms agressieve No toe. Er ontstaat een bijzondere vriendschap tussen een vloekende, rokende, zuipende dakloze en een slim, veel jonger meisje. Een band die nog hechter wordt wanneer No bij Lou in huis komt wonen.

Antwoorden

Opdrachten - Voorafgaand aan de film

Opdracht 1

Ben je het eens met de volgende stellingen?
Waarom wel of waarom niet?

1. 'Leven op straat is een eigen keuze'.
2. 'Mensen zonder papieren zijn onzichtbaar.'
3. 'De wereld van daklozen is als een stad in een stad.'

Suggestie: U kunt de leerlingen op weg helpen door uit te leggen dat mensen zonder papieren daklozen zijn die bijvoorbeeld geen identiteitsbewijs hebben of geen verzekeringspapieren. Zij staan niet als officieel geregistreerd. Daklozen vallen buiten de reguliere samenleving. Zij vormen als het ware een eigen samenleving, met specifieke problemen en verschijnselen. In een stad als Parijs kan deze samenleving dan als een stad in de stad gezien worden.

Eigen antwoorden.

Opdracht 2

A Je hebt vast wel eens een dakloos iemand op straat gezien. Waar denk je aan bij een dakloze? Maak een woordweb.

Eigen antwoord.

B Vergelijk je woordweb met die van een klasgenoot. Welke verschillen en overeenkomsten zie je?

Eigen antwoord.

Suggestie: U kunt per leerlingengroepje hun woordweb laten presenteren voor de klas.

Kijkopdracht

Wanneer je straks de film gaat zien, let dan goed op:
-de leefomstandigheden van de daklozen in Parijs; waar slapen ze?; wat eten ze?; hebben ze vrienden?; komen ze voor elkaar op?

Opdrachten – Na afloop van de film

Opdracht 3

A Beschrijf in ongeveer tien zinnen wat je van de film vindt. Vind je de film realistisch, positief, teleurstellend, saai of schokkend? Waarom vind je dat? Licht je antwoord toe.

Eigen antwoord.

B Zou je de film aanraden aan je vrienden of je ouders? Waarom wel/niet?

Eigen antwoord.

Opdracht 4

Bekijk nog eens je woordweb uit opdracht 2. Ben je het hier nog steeds 100 procent mee eens? Zo niet, vul je woordweb dan aan of haal woorden weg.

Eigen antwoord.

Opdracht 5

In de klas van Lou worden de onderwerpen voor een spreekbeurt besproken. Als Lou aan de beurt is, legt ze uit dat zij haar verhaal over daklozen wil houden.

A Noem drie Franse benamingen voor de term 'dakloze'.

B Waar staat de term SDF voor?

Antwoorden

A SDF, clochard, clodo.

B Sans domicile fixe

Antwoorden

Opdracht 6

- A Hoe zou je de gezinssituatie van Lou beschrijven? Gebruik maximaal tien zinnen en noem tenminste de volgende woorden: sfeer, aandacht en communicatie. Welke ontwikkeling zie je het gezin Bertignac doormaken in de film? Leg uit.

Eigen antwoord.

Antwoordsuggestie: Het gezin Bertignac lijdt nog steeds onder het drama dat zich heeft afgespeeld jaren geleden: de wiegendood van baby Thais. Moeder is zwaar depressief. Vader probeert krampachtig het gezin bij elkaar te houden en is hierin niet altijd even effectief. Er wordt nauwelijks gecommuniceerd met elkaar. De relatie tussen Lou en haar moeder is afstandelijk en wordt door Lou ervaren als liefdeloos.

- B Lou besluit No in huis te nemen. Denk je dat dit beter is voor No en waarom? Licht je antwoord toe in tien zinnen.

Eigen antwoord.

- C Hoe komt het dat No haar situatie niet kan veranderen, zelfs niet met de hulp van Lou, ouders en maatschappelijke hulp?

Eigen antwoord.

Opdracht 7

- A Vergelijk in tien zinnen het leven van Lou, Lucas en No met elkaar en benoem daarbij de volgende onderwerpen: (t)huis – school – ouders – vrienden – geld - geluk. Welke overeenkomsten zie je?

Eigen antwoord.

- B Hoe zou je hun profielen op Facebook invullen? Kies eerst voor welk personage je het profiel invult: Lou, No of Lucas. Probeer zoveel mogelijk

informatie uit de film te halen. Hoe zou je het karakter omschrijven? Van welke muziek/films/boeken houdt hij/zij? Als je de informatie niet uit de film kunt halen, gebruik dan zoveel mogelijk je inlevingsvermogen.

Eigen antwoord.

Opdracht 8 - Filmeducatie

- A De film eindigt waar deze begonnen is: op Gare d'Austerlitz. Als jij de film had geregisseerd, hoe had jij deze af laten lopen?

Eigen antwoord.

- B Hoe denk je dat het leven van No en Lou verder gaat? Schrijf het vervolgscenario voor de film op een half A4tje. Maak daarna een storyboard.

Eigen antwoord.

- C Het verhaal van No et Moi wordt verteld vanuit het standpunt van Lou in de vorm van een voice over. Als kijker beleef je het verhaal vanuit Lou. Hoe zou de film er uit zien uit het perspectief van No?

Eigen antwoord.

Antwoorden

Opdracht 9 - Discussie

Tijdens het kijken van de film heb je goed gelet op de leefomstandigheden van de Parijse daklozen. Debatteer met de klas over stelling A en B.

A 'Het leven op straat is een eigen keuze is'.

Instructie: Verdeel de klas in 2 groepen. Groep 1 is het eens met de stelling dat leven op straat een eigen keuze is. Groep 2 is het oneens met de stelling dat leven op straat een eigen keuze is. Het is de bedoeling dat de leerlingen vanuit beide standpunten het debat voeren.

B. 'In een welvarend land is geen armoede'.

Instructie: Verdeel de klas in 2 groepen.

Groep 1 is het eens met de stelling dat in een welvarend land geen armoede is. Groep 2 is het oneens met de stelling dat in een welvarend land geen armoede is. Het is de bedoeling dat de leerlingen vanuit beide standpunten het debat voeren.

C Discussieer met de klas over de vraag: 'Wanneer is iemand arm?'

Discussie met de klas

Opdracht 10 -Verdiepingsvragen

A Waarom denk jij dat mensen dakloos worden?

Eigen antwoord. Denk aan: slechte thuissituatie, armoede, schulden, psychische problemen, alcohol- en drugsproblemen, scheidingen etc.

B Denk je dat het iedereen kan overkomen? Zoek op internet naar bekende daklozen.

Eigen antwoord. Bekende mensen die ooit dakloos waren of in opvangtehuizen verbleven zijn onder anderen: Jim Carrey, Halle Berry, Daniel Craig, Tupac Shakur, Kurt Cobain, Hilary Swank, David Letterman, Jean-Claude van Damme.

Opdracht 11

A Zijn de problemen in Frankrijk dezelfde als die in Nederland, denk je? Wat zou François Hollande aan de situatie van de daklozen kunnen verbeteren? Licht je antwoord toe.

Eigen antwoord. Denk aan: opvanghuizen bouwen, wetten veranderen, belastingverhoging voor de rijken en belastingverlaging voor de armen, voedselpunten creëren, banen creëren, etc.

B Vind je dat jij zelf iets kunt doen voor de daklozen? Bijvoorbeeld geld geven of een daklozenkrant kopen of een actie voor daklozen opzetten? Licht je antwoord toe.

Eigen antwoord.

Opdracht 12

A Zoek op hoeveel dakloze jongeren er in Nederland leven en noem de bron(nen) die je hebt gebruikt.

Ongeveer 9.000 (in januari 2012). Relevante sites zijn: Zwerfnet.nl en United Voices.nl

B Gebaseerd op het antwoord uit A hoeveel dakloze jongeren zijn er dan bij jou op school?

En bij jou in de klas?

Eigen antwoord.

C Als je zou weten dat een klasgenoot dakloos zou zijn, wat zou je doen?

Eigen antwoord.

Opdracht 13

A Zou jij zelf overleven als dakloze? Speel het spel *Homeless: It's No Game*:

<http://www.wetcoast.org/games/homeless/homeless.swf>

Antwoorden

Homeless: It's No Game is een serious game ontwikkeld om de houding van mensen tegenover daklozen te veranderen en om daarmee de sociale steun voor een oplossing voor dit probleem te vergroten. Het spel zet de speler in de positie van een dakloze vrouw die probeert te overleven in een vijandige omgeving. Het doel is om 24 uur in het spel te overleven zonder dat je zelfvertrouwen op nul komt.

B Wat zou je zelf meenemen als je net als No, één rugzak zou hebben met al je spullen?

Eigen antwoord.

Opdracht 14 - Mensenrechteneducatie

Lees de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in het bronnenblad.

A Welk(e) artikel(en) zijn van toepassing op deze film?

Onder andere de volgende artikelen:

22. Je hebt recht op economische, culturele en sociale voorzieningen in je land. Arme landen hebben recht op internationale hulp.

23. Je hebt recht op werk naar keuze met een eerlijk loon. Je mag lid worden van een vakbond.

25. Je hebt recht op genoeg inkomen om van te leven. Als je niet voor jezelf kunt zorgen, moet de overheid dat doen.

26. Je hebt recht op onderwijs.

B No herhaalt in de film een paar keer de zin 'J'ai le droit' = 'ik heb 't recht'. Wat bedoelt ze daar mee, denk je? Is de maatschappij verantwoordelijk voor haar situatie? Leg uit.

Het is alsof No de maatschappij verantwoordelijk houdt voor haar situatie. Haar ouders zijn niet in staat geweest zich over haar te ontfermen, het is nu de plicht van de overheid om voor haar te

zorgen.

C Wordt er een mensenrecht geschonden in de film? Zo ja, welk en waarom?

Ook als dakloze heb je recht op economische, culturele en sociale voorzieningen. De overheid heeft 'een inspanningsverplichting' om deze rechten voor iedereen te verwezenlijken. De overheid kan echter nooit voorkomen dat mensen werkloos raken of dakloos worden. De overheid moet wel garanderen dat iedereen gelijke toegang heeft tot deze rechten. Als dakloze is het desalniettemin niet gemakkelijk om je rechten op te eisen. Vaak worden daklozen gediscrimineerd en geweerd uit het openbare leven.

Bronnen

Over Amnesty:

www.amnesty.nl
<http://www.amnesty.nl/landenpagina>
<http://www.amnesty.nl/encyclopedie>

Over Frankrijk:

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Frankrijk>
<http://www.landenweb.net/frankrijk/geschiedenis>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Paris>
http://www.europa-nu.nl/id/vihmj6h362p6/politieke_situatie_frankrijk

Over president Hollande:

<http://jeugdjournaal.nl/item/370595-feest-in-frankrijk.html>
<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/9042741/Francois-Hollande-outlines-manifesto-for-French-presidency-challenge.html>

Overige:

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2668/Buitenland>
http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20070829_voedselbank01
<http://www.schooltv.nl/weekjournaal/onderwerpen/daklozeninnederland>
<http://www.zwerfjongeren.nl>
<http://www.zwerfnet.nl>

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties om de basisrechten van de mens te omschrijven. In de verklaring staan de rechten die ieder mens altijd en overal zou moeten hebben. De volledige tekst is te lezen op www.amnesty.nl/uvrm.

1. Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.
2. De mensenrechten gelden voor iedereen, waar ook ter wereld.
3. Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.
4. Slavernij is verboden.
5. Martelen is verboden.
6. Je hebt het recht om erkend te worden voor de wet.
7. De wet is voor iedereen gelijk en moet iedereen gelijke bescherming bieden.
8. Als je onrecht wordt aangedaan, heb je recht op bescherming.
9. Je mag niet zomaar worden opgesloten, of het land uitgezet.
10. Als je terecht moet staan, heb je recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke rechter.
11. Je bent onschuldig tot het tegendeel is bewezen. Je daden kunnen niet achteraf strafbaar worden gesteld.
12. Je hebt recht op privacy en op bescherming van je goede naam.
13. Je mag je vrij verplaatsen in je eigen land. Je mag ieder land (ook je eigen) verlaten.
14. Je mag vluchten naar een ander land, als je mensenrechten worden bedreigd.
15. Je hebt recht op een nationaliteit.
16. Je mag trouwen met wie je wilt en een gezin stichten.
17. Je hebt recht op bezit, dat mag niemand zomaar van je afnemen.
18. Je mag je eigen godsdienst kiezen en daarnaar leven.
19. Je hebt het recht om uit te komen voor je eigen mening.
20. Je mag lid worden van een vereniging en een vereniging oprichten. Niemand mag je dwingen om bij een vereniging te horen.
21. Iedereen mag meedoen aan de verkiezingen voor het landsbestuur en zichzelf daarvoor verkiesbaar stellen. Het volk kiest de regering in democratische verkiezingen.
22. Je hebt recht op de economische, culturele en sociale voorzieningen in je land. Arme landen hebben recht op internationale hulp.
23. Je hebt recht op werk naar keuze, met een eerlijk loon. Je mag lid worden van een vakbond.
24. Je hebt recht op rust en vrije tijd.
25. Je hebt recht op genoeg inkomen om van te leven. Als je niet voor jezelf kunt zorgen, moet de overheid dat doen.
26. Je hebt recht op onderwijs.
27. Je hebt het recht om te genieten van kunst en cultuur.
28. Landen moeten ervoor zorgen dat de mensenrechten kunnen worden nageleefd.
29. Je hebt plichten om ervoor te zorgen dat de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd. De wetten in je land mogen niet in strijd zijn met de mensenrechten.
30. Geen van deze rechten mag worden misbruikt om de mensenrechten te vernietigen.

Amnesty International

Amnesty International

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechteninstrumenten. In navolging van deze visie is het de missie van Amnesty International om onderzoek te doen en actie te voeren gericht op het voorkomen en beëindigen van ernstige schendingen van deze rechten.

Movies that Matter

Movies that Matter

Movies that Matter is een internationaal expertisecentrum op het gebied van film en mensenrechten. Het organiseert het jaarlijkse Movies that Matter Festival in Den Haag en een maandelijks film- en debatprogramma in tien Nederlandse filmtheaters en speciale internationale vertoningen. Movies that Matter is er ook voor scholen! Wij helpen films uit te zoeken wanneer u specifieke onderwerpen op school wilt behandelen, geven filmadvies voor verschillende niveaus en leeftijden, en helpen u de vertoning mogelijk te maken. Indien gewenst kunnen we u ook aan interessante gastsprekers of workshops helpen, of zelfs een compleet School Film Festival organiseren. Movies that Matter @ school richt zich in eerste instantie op (alle niveaus van) het voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs zijn enkele titels beschikbaar.

Colofon

.....

Redactie

Fleur Kaldenberg
Fieke Maas Geesteranus
Saskia Nyst

Ontwerp

Sazza

Vormgeving

Gezamenlijk Corvee

Movies that Matter Educatie

Margreet Cornelius (productie)
Sabrine Pouwels (didactiek)
Mirjam van Campen (projectcoördinatie)

Movies that Matter

Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
www.moviesthatmatter.nl
tel. (020) 77 33 624
educatie@moviesthatmatter.nl

Deze lesbrief is alleen te gebruiken voor educatieve doeleinden.

Movies that Matter heeft een uitgebreid assortiment met films en lesmateriaal over talloze onderwerpen. Met behulp van de zoekmachine (www.moviesthatmatter.nl; educatie; filmaanbod) kunt u eenvoudig zoeken naar films op onderwerp, niveau en type film. De film kunt u twee weken kosteloos lenen en het lesmateriaal is gratis beschikbaar. Voor meer informatie en advies kunt u ook contact opnemen met Movies that Matter via educatie@moviesthatmatter.nl of 020- 7733624.

Girafe sous la pluie – Pascale Hecquet, 2007, 12 min.

Al het drinkwater in het denkbeeldige land Djambali gaat naar het zwembad van de leeuw. Een giraf protesteert daartegen en wordt prompt verbannen naar Mirzapolis, een land waar voornamelijk honden wonen. De giraf wil graag asiel aanvragen en probeert zich aan te passen, maar dat is niet gemakkelijk.

Lost in Africa - Vibeke Muasya, 2010, 90 min.

Simon (12) is een geadopteerde jongen die in Denemarken woont en gek is op voetbal. Samen met zijn Deense moeder Susanne gaat hij op vakantie naar zijn geboorteland Kenia.

Op de eerste dag raakt Simon zijn voetbal kwijt, wat het begin is van een spannend avontuur. Als hij de bal achterna gaat raakt hij al snel verdwaald in de grootste sloppenwijk van Kenia, Kibera. Hij trekt meteen de aandacht van de andere kinderen met zijn mooie voetbal, merkschoenen en mobiele telefoon. Als Simon beroofd wordt en de weg naar huis niet meer kan vinden, maakt hij kennis met de akelige kant van de sloppenwijk.

I Am Kalam - Nila Madhab Panda, 2010, 87 min.

De ultraslimme Chhotu woont in India, waar veel mensen geloven dat je geboorte bepaalt wie je bent. Om zijn arme familie te helpen, werkt Chhotu in een eettentje aan de weg. Er komen veel Westerse toeristen, die hij keer op keer met zijn talenten verbaast. Een speech van de voormalige president dr. Abdul Kalam, zelf ooit arm, verandert zijn leven. Vanaf dat moment noemt Chhotu zichzelf Kalam.

Hoppet - Der große Sprung ins Glück - Petter Naess, 2007, 89 min.

In een bergdorp in Koerdistan staart Azad vol bewondering naar een foto van de Zweedse hoogspringvedette Kajsa Bergqvist. Azad is zelf een talentvolle hoogspringer. Op een dag vliegen bommenwerpers over de bergen en ontsnappen Azad en zijn broer Tigris ternauwernood aan een bombardement. In het spoor van enkele landgenoten gaan ze op de vlucht naar Zweden. Tigris weigert sinds het bombardement te praten en de contacten met hun nieuwe landgenoten lopen niet zo vlot. Azad blijft hardnekkig trainen.

Africa United - Debs Gardner-Paterson, 2010, 90 minuten

Drie Rwandese kinderen gaan hun droom achterna: deelnemen aan de openingsceremonie van het WK-voetbal 2010 in Zuid-Afrika. Ze beleven een ongelooflijke roadtrip door het hart van Afrika. Een avonturenfilm over Afrika, blijdschap, vrijgevigheid en hoop. Het jonge voetbaltalent Fabrice wordt ontdekt op een trapveldje in Rwanda. Nog maar één test staat hem in de weg naar de grootse opening van het WK. Maar onderweg naar die cruciale test slaat het noodlot toe als hij en zijn vrienden, de goedlachse 'manager' Dudu en diens zusje Beatrice, in de verkeerde bus stappen en in Congo eindigen. Zonder papieren, geld of een geloofwaardig verhaal, proberen de kleine helden hun weg naar het zuiden te vinden.

